

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Puttonen, K. (2018) Kirjaston merkitys henkilökohtaisen tietoympäristön (PLE) kehittämisessä. *Kreodi* 3.

URL: [https://www.kreodi.fi/en/26/Artikkelit/490/Kirjaston-merkitys-henkil%C3%B6kohtaisen-tietoymp%C3%A4rist%C3%B6n-\(PLE\)-kehittymisess%C3%A4.htm](https://www.kreodi.fi/en/26/Artikkelit/490/Kirjaston-merkitys-henkil%C3%B6kohtaisen-tietoymp%C3%A4rist%C3%B6n-(PLE)-kehittymisess%C3%A4.htm)

Kirjaston merkitys henkilökohtaisen tietoympäristön (PLE) kehittämisessä

Kaisa Puttonen

Ammattikorkeakoulujen kirjastot ovat mielenkiintoisessa tilanteessa. Suuri osa opetuksesta toteutuu työelämäyhteistyössä autenttisissa projekteissa ja opiskelijoiden yksilöllinen tietomaisema muokkautuu työelämän oppimiskokemusten mukaan. Korkeakoulut korostavat työelämävalmiuksia ja uuden tiedon tuottamista alueyhteistyössä. Toisaalta koulutuksen tavoite on valmistaa ammatillisia asiantuntijoita, joilla on hallussa alansa teorettinen osaaminen. Korkeakouluopiskelijoiden tulisi saada tiedonhankintataidot erilaisiin tarpeisiin.

Opiskelun tiedonhankintataidot

Opiskelijat tarvitsevat erilaisia tiedonhankintataitoja. Ensinnäkin, he tarvitsevat osaamista käyttää kirjaston tarjoamia resursseja opinnoissaan. Tieteelliset artikkelitietokannat, verkkokirjat, kirjaston aineistotietokanta ja alakohtaiset LibGuidesit muodostavat uuden oppimisympäristön, mikä on otettava haltuun. Opinnoissa on hyvä ymmärtää mikä on Open Access, kuinka käyttää Googlea tehokkaasti, olla kriittinen ja kysyä oikeat kysymykset. Kirjastot ovat jo pitkään kehittäneet ohjausta omiin aineistoihin ja tukemaan opintojen edistymistä. Tästä näkökulmasta opiskelijoiden ohjaus on laadukasta ja sen toteutustapoja kehitetään muuttuvien pedagogisten tapojen mukaan mm. verkkoon ja verkkovälineillä. Opettajayhteistyö on vakiintunutta.

Työelämän tiedonhankintataidot

Toinen opiskelijoiden tarvitsema kokonaisuus on tiedonhankintataidot työelämässä, jotka ovat osa elinikäisessä oppimisessa tarvittavaa osaamista. Kirjastojen pitää olla mukana korkeakoulun osana vahvistamassa opiskelijoiden työelämässä tarvittavaa ammatillista asiantuntijuutta. Tiedonhankinnan ohjauksessa pitäisi ottaa esille mm. **oman alan asiantuntijaverkoston löytäminen**; mitä on tiedonhankinta yhteisön, ei vain omiin, tarpeisiin; kuinka tutustua **työpaikan tietokäytänteisiin**; miten jalostaa ja jakaa työyhteisössä itselle kertynyttä osaamista. Opiskelijat kohtaavat nämä asiat osallistumalla projekteihin ja harjoittelussa. Kirjastojen pitäisi löytää tapoja saada tietoa todellisesta työelämän tiedonhankinnasta ja keinoja välittää tätä osaamista opiskelijoille. Alurniyhteistyö on amk-kirjastoissa idulla, suora työelämäyhteistyö lienee vähäistä. Hankkeet ovat kirjastojen ohjauksessa keskeisessä asemassa, koska niissä yhdistyvät opinnoissa ja työelämässä tarvittavat tiedonhankintataidot. Alla oleva kaavio on ajatukseni nykyisestä ammattikorkeakoulujen tiedonhankinnan ohjauksesta. Informaatiolukutaidon kehittämisen pitäisi siirtyä hankkeiden ja työelämän väliseen leikkauskohtaan.

HENKILÖKOHTAISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN (PLE)

MUOVAUTUMINEN AMK-KIRJASTOISSA

Ammatillisen asiantuntijuuden kasvu
Oppimistaitojen kehittyminen
Ajattelu- ja kysymistaitojen kehittyminen

Aloittava opiskelija

Opiskelija opintojaksolla

Opiskelija hankkeissa

Opiskelija työelämässä

Asiantuntija

Yhteistyö
opettajat
ont

Yhteistyö
alumnit

Ohjaus kirjastojen
aineistoon ja käyttöön

Yhteisopettajuus
Integrointi hankkeisiin
Oma osallistuminen
hankkeisiin

Suora
työelämäyhteistyö/
työelämän
työskentelytavoissa
mukana (Sprint)

VAHVA

KEHITTYMÄSSÄ

VÄHÄISTÄ

Henkilökohtaisen oppimisympäristön muotoutuminen amk-kirjastoissa (Puttonen et al. 2018)

Henkilökohtainen oppimisympäristö

Yksi vaihtoehto tiedonhankinnan ohjauksen kehittämiseen on tarkastella sitä henkilökohtaisen oppimisympäristön (Personal Learning Environment, PLE) kautta. PLE:tä voi kuvata tilaksi, jossa oppija verkkotyökalujen ja -palveluiden avulla luo, tutkii ja toimii verkostoissa. Sosiaalisen median välineet ja itseohjautuvuus ovat tärkeitä. PLE on käsitteenä nuori ja siihen on useita lähestymiskulmia. Yksi on pedagoginen suunnittelu, joka rakentuu vuorovaikutteisten web 2.0 verkkotyövälineiden varaan (esim. wiki, blogi) suljettujen verkkoympäristöjen (esim. Optima, Moodle) sijaan. Taustalla on tutkivan oppimisen ajattelua. Burleson (2015) käsittelee PLE:n soveltamista opetuksessa kirjaston ja opettajan yhteistyönä. Siinä on myös malli opetuksen toteutussuunnitelman laatimisesta.

Toinen lähestymiskulma PLE:hen on yksilön osaaminen. Oppijalle rakentuu uniikki, jatkuvasti muovautuva oppimisympäristö, jossa asiantuntijuus kehittyy. Kopin (2010) mukaan suurin osa oppimiskokemuksista perustuu kuuteen osatekijään: tiedonhankinta, sosiaalinen vuorovaikutus, toiminta, reflektio, käsitteellistäminen ja tiedon uudelleen määrittely. Ympäristöä voi kutsua myös henkilön tietomaisemaksi. Oppijan avaintaitoja niin opiskelussa kuin työelämässä ovat mm. kriittinen ajattelu, tiedonhaku, yhteisöllisen tiedonrakentelun taidot, mediataidot. (Juntunen & Laakkonen 2014; Hicks & Sinkinson, 2014.)

Opiskelun aikana muodostunut tietomaisema siirtyy työelämään. Osaamisen ajan tasalla pitäminen eli oppiminen työelämässä on jatkuvaa tiedonhallintaa: navigointia, tiedon hakemista, tarkistamista ja arviointia. Yksilön osaaminen jalostuu yhteisöllisesti dialogissa sisältöjä kommentoimalla, tuottamalla ja jakamalla. Tiedonhankintataidot ovat oleellisia näissä prosesseissa ja niitä pitää osata soveltaa omien työtehtävien mukaan. Oppiminen tapahtuu työtilanteissa kontekstisidonnaisesti kommunikaatiossa muiden kanssa. Informaali oppiminen täydentää formaalissa oppimisessa hankittuja taitoja, jolloin PLE muokkautuu jatkuvasti. Kohtaaminen tapahtuu alati kehittyvissä virtuaalisissa tiloissa, joissa yksilöt ja organisaatiot verkostoituvat. (Auvinen 2014.) Verkostojen jäsenet kommunikoivat usein sosiaalisen median välineissä. Pönkän (2017) mukaan sosiaalisen median osaaminen on työelämätaito, oppimistaito ja kansalaistaito.

AMK-yhteistyötä työelämäyhteistyöhön?

Jotta pystyisimme paremmin edesauttamaan opiskelijan henkilökohtaisen tietoympäristön kehittymistä, meidän pitäisi paremmin tuntee työelämän tietokäytänteitä ja tiedontarpeita. Olisi tarpeellista pohtia yhteisesti koko amk-kirjastosektorilla työelämäyhteistyötä samaan tapaan kuin 2000-luvun alussa yhdistimme voimamme IL:n opetuksen kehittämisessä. Jos kirjastoissa on kokemuksia ja kokeiluja työelämäyhteistyöstä, niin esimerkit ovat tervetulleita kommentteihin yhteisesti jaettaviksi.

Lähteet:

Auvinen, A-M. Tulevaisuuden työelämä on jatkuvaa oppimista. 2014. Teoksessa: Jarmo Viteli & Anneli Östman (toim.) Tuovi 12: Interaktiivinen tekniikka koulutuksessa 2014-konferenssin tutkijatapaamisen artikkelit. Tampereen yliopisto
http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/96051/tuovi_12_2014.pdf

Burleson. W. A. 2017.: The Roles of Personal Learning Environments and the Teacher-Librarian in Facilitating 21st Century Learning: A Flexible Framework for a High School Learning Environment. University fo Victoria <https://dspace.library.uvic.ca/handle/1828/6941>

Hicks, A. & Sinkinson, C. 2015. Critical connections: personal learning environments and information literacy. Research in Learning and Technology, 23
https://scholar.colorado.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1031&context=libr_facpapers

Juntunen, M. & Laakkonen, I. 2014. PLE – tapa oppia. Teoksessa: Päivi Häkkinen & Jarmo Viteli (toim.) Pilvilinnoja ja palomuureja – tulevaisuuden oppimisen ja työneton tilat. Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos
<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/43356>

Kop, R. 2010. The Design and Development of a Personal Learning Environment: Researching the Learning Experience.

https://www.researchgate.net/publication/44390189_The_Design_and_Development_of_a_Personal_Learning_Environment_Researching_the_Learning_Experience

Pönkä, H. 2017. Open somekirja. Docendo